

Naslovna > Aktualno > Niz razloga za pustu Slavoniju, krivi smo svi ali sada je kasno

Aktualno Reportaža

Niz razloga za pustu Slavoniju, krivi smo svi ali sada je kasno

Objavio **Ivan Matić** 1. listopada 2025.

19 0

Foto: Ivan Matić

Slavonija je područje Hrvatske koje je naseljeno tisućama godina o čemu govore brojni arheološki nalazi kao i činjenica da se Vinkovci smatraju najstarijim gradom u Europi gdje se kontinuirano živi 8.000 godina. Osnovni razlozi tome su umjerena klima, puno pitke vode, plodna polja, šume prepune divljači... Sve to su nekadašnji stanovnici Slavonije i Srijema, kao i mi sami i naši preci, prepoznali godinama unazad na što ukazuju brojna naselja koja su niknula na ovim prostorima proteklih desetljeća pa i stoljeća.

Slavonija je i u novije vrijeme bila dio Hrvatske gdje se uvijek koliko toliko lijepo živjelo tako da smo prije nekoliko desetljeća bilježili i brojna preseljenja građana iz brdovitih predjela Hrvatske u slavonska sela i gradove. Prednost koju donosi istok Hrvatske prepoznali su i brojni građani iz cijele bivše Jugoslavije koji su također u Slavoniju dolazili "trbuhom za kruhom".

Naime, radi plodnih polja, svinja, goveda, koza, ovaca i drugih domaćih životinja u Slavoniji nikad nije bilo gladi kao u nekim drugim dijelovima države. Kasnije se na ove prostore naseljevalo i radi brojnih gospodarskih subjekata koji su poslovali na ovim prostorima, a koji su zapošljavali na desetine tisuća radnika. Sve to zajedno doprinisilo je da Slavonija iz godine u godinu raste, napreduje i razvija se.

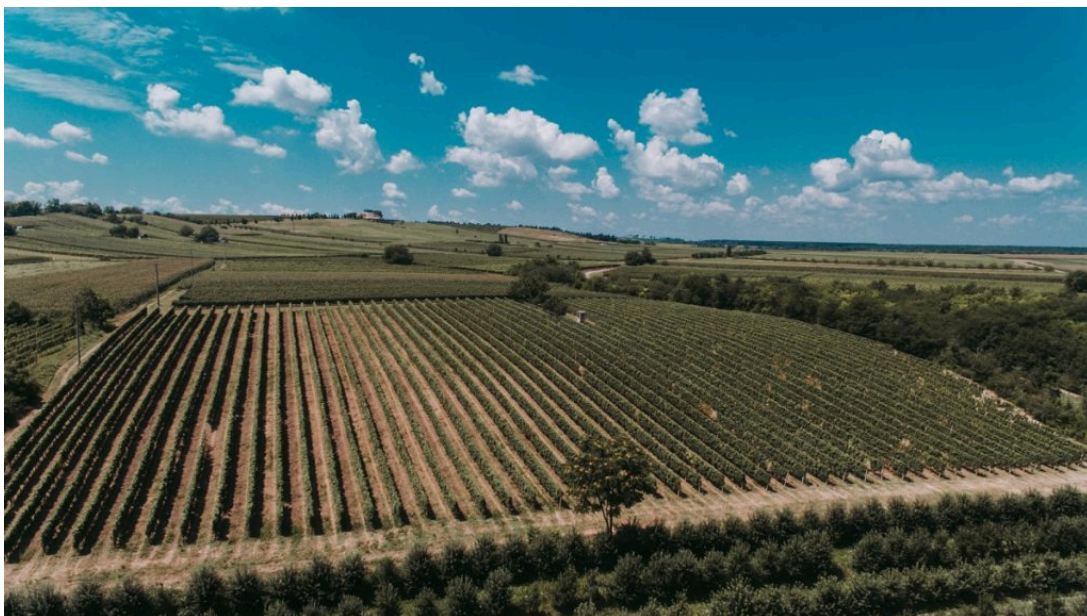

Foto: Branimir Bradarić

Kada se govori o gospodarstvu na istoku Hrvatske tu se može pričati i pisati danima jer je upravo na ovim prostorima djelovalo njih tvrtke koje su poslovale iznimno uspješno i izvezile svoje proizvode širom svijeta. Ovdje ćemo spomenuti samo neke kako bi podsjetili što su od gospodarstva Slavonija i Srijem imali nekada.

Vukovar je važio za jedan od najrazvijenijih gradova cijele bivše države, a jedan od glavnih razloga tome je bilo snažno gospodarstvo. Tu je dovoljno spomenuti nekadašnji gigant "Borovo" koje je zapošljavalo preko 20.000 tisuća radnika, odnosno više od broja stanovnika koliko Vukovar danas broji. U Vukovaru je poslovala i tvornica Vuteks, koja je proizvodila deke poznate širom svijeta, a koja danas ne postoji više. Tu se svakako mora spomenuti i VUPIK koji također i danas posluje ali s osjetno manjim brojem radnika.

Slična je situacija i u obližnjim Vinkovcima gdje su nestali brojni gospodarski subjekti poput tvornice kože „Boris Kidrič“, tvornice obuće „Kvalitet“, tvornice za izradu konfekcije „Đuro Salaj“, tvornicu tekstilne odjeće „Vintex“, Industrijsko građevinsko poduzeće IGP „Graditelj“... U Vinkovcima danas djeluju i posluju i tvrtke koje su poslovale i ranije, kao što su tvornice „Dilj“ i „Spačva“, ali koje zapošljavaju puno manje radnika nego prije. Isto se odnosi i na vinkovački željeznički kolodvor koji je bio najveće čvorište ne samo SFRJ nego i Balkana.

Spomenut ćemo i primjer Osijeka i njegovog nekadašnjeg gospodarstva radi čega se grad na Dravi smatrao "državom u državi". Kada govore o snazi nekadašnjeg osječkog gospodarstva stariji Osječani podsjećaju kako je u tom gradu nekada bila razvijena strojogradnja, kemijska industrija, konditorska industrija, šećerana, proizvodnja piva, namještaja, kožara, svilana, šibicara... Dobar dio tih nekada jakih i moćnih osječkih tvrtki više ne postoji jer su ugašene ili tijekom samog Domovinskog rata ili nakon provedene pretvorbe i privatizacije. Tako danas u Osijeku više nema Kožare, Mobilie, OLT-a, svilane, tvornice žigica...

"Svakako je da je jedan od razloga nestanka dijela tih tvrtki Domovinski rat. Tu ne treba gledati samo razaranje do kojeg je došlo nego i brojne indirektno gospodarske štete do kojih je došlo radi rata. Međutim, neke od tih tvrtki ne bi opstale niti da nije bilo rata jer su poslovale u ranijem sustavu, odnosno nisu bile na tržištu. Dio ih je nestao i radi nekvalitetnog daljeg poslovanja, privatizacije na hrvatski način, poslovnih greški do kojih je dolazilo i slično", rekao je sveučilišni profesor i bivši ministar gospodarstva Ljubo Jurčić.

Kako god nestanak tih tvrtki, rat, a onda i iseljavanje stanovnika, dovelo je da su brojna sela i gradovi postali poluprazni.

"A kako i zašto da mladi ostanu? Nekada se ovdje moglo jako lijepo i dobro živjeti ali sada više ne. Nažalost, mladi nam odoše, a ostajemo mi stari koji više ne možemo raditi kao nekada. Naši mladi danas grade Njemačku, Austriju, Irsku i druge države. To je naša realnost i toga smo mi koji smo ostali jako dobro svjesni. Ono što je najgore bojim se da to nije kraj iseljavanju jer se ono i dalje događa. Ne odlaze samo ljudi u druge države nego i u druge dijelove Hrvatske", kaže nam Ivica V. iz Sotina kod Vukovara.

Kaže i kako je to slika ne samo Sotina i Vukovarsko – srijemske županije nego i cijele Slavonije. Radi tolikog iseljavanja brojna domaćinstva su danas staračka i u njima žive stari roditelji koji su ostali u svojim kućama kako bi tu umrli. Po selima se mogu vidjeti i brojne prazne kuće što najbolje pokazuje koliko je Slavonija postala pusta. Ide se toliko daleko da se gase nogometni klubovi i kulturno – umjetnička društva što je nekada bilo nezamislivo.

Sve manje ljudi dovelo je do toga da su divlje svinje i druge divlje životinje postale svakodnevna pojava po slavonskim selima, a ima ih i u okolici gradova. U slavonskim selima se uređene kuće s okućnicom mogu kupiti za smiješne novce ali problem je što ih nitko ne kupuje. Ponuda je ogromna ali nema kupaca.

„Sve to je slika naše Slavonije danas. Nekada je tako nešto bilo nezamislivo ali se događa. Nitko od nas ne zna kako će sve to završiti i što će biti s našim selima. Uvijek postoji nada da će se naša djeca vratiti i nastaviti ovdje dalje živjeti sa svojom djecom ali bliži sam tome da će u skoroj budućnosti niz slavonskih sela postati pusti rančevi. Tko je kriv? Krivi smo svi za to što se događa ali sada je kasno. Neke stvari su se mogle napraviti odmah poslije rata ali nisu i zato smo tu gdje smo. Žalostno je sve to, a mi koji se sjećamo nekih ranijih vremena, punih sela, ulica prepune djece, stoke po stajama i slično možemo samo plakati“, zaključio je Ivica V.

AUTOR: Nikolina Bradarić

TEKST JE OBJAVLJEN UZ FINACIJSKU POTPORU AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE IZ PROGRAMA ZA POTICANJE NOVINARSKO IZVRSNOSTI